

TRƯỜNG NGUYỄN ÁI QUỐC KHU VỰC I GÓP PHẦN ĐẶT NỀN MÓNG CHO SỰ PHÁT TRIỂN CỦA HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ KHU VỰC I

LÊ DOÃN TÁ*

Theo Quyết định của Ban Bí thư Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam, từ năm 1983, các Trường Nguyễn Ái Quốc phân hiệu I, II, III, VI được sáp nhập thành Trường Nguyễn Ái Quốc khu vực I. Đến năm 1990, Trường Nguyễn Ái Quốc khu vực I hợp nhất với Trường Tổ chức Kiểm tra - Trung ương I thành Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I. Đến giữa năm 1993, theo quyết định của Trung ương, Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I đổi tên thành Phân viện Hà Nội trực thuộc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.

Trong 10 năm xây dựng và phát triển, Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I là Trường Đảng cao cấp Khu vực I, trực thuộc Ban Bí thư Trung ương Đảng, do Ban Tổ chức Trung ương, Ban Tuyên giáo Trung ương và từ 1989 do cả Ủy ban Kiểm tra Trung ương chỉ đạo trực tiếp; có sự hỗ trợ của Trường Đảng cao cấp Nguyễn Ái Quốc Trung ương.

Trong 10 năm hình thành từ các trường Phân hiệu I, II, III, VI và đóng trụ sở chính

tại phường Thanh Xuân Bắc, quận Thanh Xuân, thành phố Hà Nội, Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I đã phát triển vượt bậc, trưởng thành, góp phần quan trọng, đặt nền móng cho sự phát triển về sau này của Phân viện Hà Nội và Học viện Chính trị Khu vực I hiện nay.

Mười năm ấy đã để lại biết bao kỷ niệm trong tâm trí cán bộ công nhân viên của Trường Đảng hợp nhất từ các trường Phân hiệu Nguyễn Ái Quốc và Trường Tổ chức - Kiểm tra Trung ương I.

1. Về công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ

Ngay từ năm học đầu tiên của Trường hợp nhất (1983 - 1984), Nhà trường đã mở các lớp đào tạo lý luận chính trị cao cấp dài hạn 2 năm cho khu vực phía Bắc từ Hà Tĩnh trở ra. Nhà trường đã tranh thủ sự giúp đỡ và sử dụng kinh nghiệm của Trường Đảng cao cấp Nguyễn Ái Quốc Trung ương lúc đó⁽¹⁾ để tạo ra chất lượng mới cho các lớp học này. Nhiều giảng viên có trình độ cao của Trường Đảng cao cấp Nguyễn Ái Quốc; các cán bộ vừa có trình độ lý luận, vừa có kinh nghiệm thực tiễn của các ban, ngành Trung ương, nhất là của Ban Tuyên huấn Trung ương, Ban Tổ chức Trung ương... đã

* Phó Giáo sư, Tiến sĩ, Nhà giáo ưu tú, Nguyên Hiệu trưởng Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I giai đoạn 1989 - 1993, Giám đốc Phân viện Hà Nội giai đoạn 1993 - 2000.

1 - Nay là Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.

được mời đến giảng dạy và báo cáo thực tế cho cán bộ và học viên của Trường.

Ngoài các lớp đào tạo lý luận chính trị cao cấp mở tại cơ sở chính ở Thanh Xuân, Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I còn mở các lớp bồi dưỡng lý luận chính trị 8 tháng ở Hải Dương, các lớp bồi dưỡng ngắn hạn 3 tháng, 4 tháng cho các cán bộ lãnh đạo ngành công nghiệp, thương nghiệp...; cho cán bộ dân tộc thiểu số ở cơ sở cũ tại Trường Nguyễn Ái Quốc Phân hiệu II ở 198 Tây Sơn, quận Đống Đa và ở quận Thanh Xuân nơi vốn là Trường Nguyễn Ái Quốc Phân hiệu VI.

Ngoài ra, Trường còn đa dạng hoá các hình thức đào tạo, bồi dưỡng cán bộ như mở các lớp đào tạo lý luận chính trị cao cấp tại chức tại Hải Phòng, Nam Định, Vĩnh Phú... Những năm thập niên 1980 - 1990, Trường mở nhiều lớp bồi dưỡng Nghị quyết Đại hội VI, Đại hội VII, thu hút hàng trăm cán bộ lãnh đạo Đảng, Nhà nước, các đoàn thể chính trị - xã hội phía Bắc theo đối tượng học tại Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I về học tập tại Hà Nội.

Nhiều cán bộ được Nhà Trường đào tạo, bồi dưỡng trong thời gian đó đã trở thành lãnh đạo chủ chốt ở Trung ương, các bộ, ban, ngành... Ngoài ra, còn có nhiều đồng chí cựu học viên của Trường đã và đang là Bí thư tỉnh uỷ, Chủ tịch Uỷ ban nhân dân tỉnh, cán bộ chủ chốt ở các huyện, thị phía Bắc và là giảng viên của Học viện Chính trị Khu vực I... Đó là những kết quả đáng kể của các lớp cao cấp lý luận chính trị mở ra cách đây trên 30 năm của Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I, mở đầu từ những năm tháng đầy khó khăn lúc mới hợp nhất năm 1983.

2. Về xây dựng đội ngũ cán bộ

Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I qua hai lần hợp nhất, được kế thừa cả một đội ngũ cán bộ lãnh đạo, cán bộ giảng dạy và các nhân viên từng trải qua hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, trưởng thành trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và thời kỳ sau thống nhất đất nước (tháng 4 năm 1975). Nhiều cán bộ lãnh đạo có kinh nghiệm, “những cây gáo cội” của ngành tuyên huấn, tổ chức, đào tạo cán bộ... như đồng chí Bùi Hồng Việt, đồng chí Ngô Xuyên, đồng chí Nguyễn Phú Tuyền, đồng chí Vi Ngọc Phương, đồng chí Võ Chí Đức, đồng chí Dũng Tiến, đồng chí Nguyễn Hữu Thủy... đã được Trung ương bố trí làm hạt nhân lãnh đạo Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I khi hợp nhất và tiếp tục sự nghiệp đào tạo, bồi dưỡng cán bộ của Trường.

Trong việc lãnh đạo và chỉ đạo sát sao các bước đi đầy vẻ vang của các trường Phân hiệu và giai đoạn 10 năm Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I, Nhà trường tri ân các đồng chí lãnh đạo khi đó, như đồng chí Đào Duy Tùng (Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Tuyên huấn Trung ương), đồng chí Lê Phước Thọ (Ủy viên Bộ Chính trị, Trưởng Ban Tổ chức Trung ương), đồng chí Đỗ Quang Thắng (Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Trung ương), đồng chí Nguyễn Đức Bình (Ủy viên Bộ Chính trị, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh)... đã dày công vun đắp, chỉ đạo những bước tiến vững chắc của Nhà Trường. Chính các đồng chí lãnh đạo cao cấp đó đã đồng ý cho Ban Lãnh đạo

Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I thực hiện những giải pháp đột phá trong công tác phát triển và đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên của Nhà trường giai đoạn đầu những năm 1990.

Trong bối cảnh khó khăn lúc đó - Liên Xô và hệ thống xã hội chủ nghĩa sụp đổ - đội ngũ cán bộ giảng dạy thiếu hụt, nhiều cán bộ của Nhà trường xin nghỉ việc... Trước hết, Ban Lãnh đạo Nhà trường đã mời một số đồng chí có kinh nghiệm thực tiễn, lãnh đạo các địa phương; một số đồng chí có học hàm, học vị ở các trường đại học... về bổ sung cho đội ngũ giảng viên và lãnh đạo các khoa giảng dạy. Đồng thời, Nhà trường tuyển dụng hàng loạt sinh viên tốt nghiệp đại học loại giỏi, có phẩm chất chính trị tốt để bổ sung vào đội ngũ cán bộ giảng dạy của Trường. Nhằm đẩy nhanh tiến độ bồi dưỡng giảng viên, đáp ứng yêu cầu phát triển cả về lượng và về chất của Trường, được sự đồng ý của các đồng chí lãnh đạo cấp cao, Trường đã cho phép các cán bộ trẻ theo học chương trình lý luận chính trị cao cấp giống như các học viên được tuyển chọn từ các địa phương, ban, ngành lúc đó. Bên cạnh đó, Ban Lãnh đạo Nhà trường đã rất quan tâm đến việc phát triển toàn diện cho đội ngũ cán bộ này, như đẩy mạnh công tác phát triển Đảng, gắn việc học với nghiên cứu thực tế, tiếp tục cử đi đào tạo sau đại học ở nhiều cơ sở đào tạo trong và ngoài nước... Kết quả là hàng chục cán bộ trẻ được đào tạo, bồi dưỡng theo cách đó đã nhanh chóng trưởng thành, trở thành những cán bộ giảng dạy chất lượng cao, các cán bộ lãnh đạo chủ chốt của Học viện Chính trị Khu vực I và một số ban, ngành Trung ương, địa phương.

3. Về đổi mới nội dung chương trình đào tạo, bồi dưỡng

Từ sau Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI, Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I đã ra sức đổi mới nội dung chương trình đào tạo và bồi dưỡng cán bộ theo tinh thần Nghị quyết Đại hội VI (1986), đặc biệt là từ sau Đại hội VII - khi Cương lĩnh mới của Đảng ra đời. Ban Giám hiệu Nhà trường đã chỉ đạo các khoa căn cứ vào những luận điểm mới của đường lối đổi mới tại Đại hội VI (1986) và Cương lĩnh tại Đại hội VII (1991) để đổi mới chương trình giảng dạy, bồi dưỡng trong các hệ lớp của Trường.

Được sự chỉ đạo sát sao của Ban Tuyên huấn Trung ương, đặc biệt là sự chỉ đạo của đồng chí Đào Duy Tùng, Trường đã tổ chức rà soát những nội dung trong tài liệu giảng dạy cũ, bổ sung những luận điểm mới của hai kỳ Đại hội gần nhất vào nội dung giảng dạy. Ban Giám hiệu Nhà trường đã chỉ đạo tổ chức nhiều hội thảo khoa học và các hoạt động khoa học khác theo định hướng đổi mới, thiết thực nâng cao chất lượng giảng dạy trong Trường. Trong giai đoạn đó, Trường đã mời nhiều cán bộ lãnh đạo của Ban Tuyên huấn Trung ương, Ban Tổ chức Trung ương, Ủy ban Kiểm tra Trung ương, các nhà khoa học có uy tín của một số cơ sở đào tạo, các ban, ngành... đến giảng bài, tham gia hội thảo, tham gia biên soạn tài liệu giảng dạy. Một loạt các tập bài giảng quan trọng đã được biên soạn và đưa vào sử dụng như các tập bài giảng Triết học, Kinh tế chính trị học, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Tư tưởng Hồ Chí Minh, một số chuyên đề về Lịch sử Việt Nam, Quản lý kinh tế, Lý luận và nghiệp vụ công tác tổ chức cán bộ, Vấn đề dân tộc và chính sách dân tộc của

Đảng và Nhà nước ta... Các tài liệu này đã được biên tập lại và in thành giáo trình vào năm 1994, 1995 để phục vụ công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học. Có thể nói, trọng tâm của hoạt động khoa học thời kỳ này là việc đổi mới chương trình đào tạo và bồi dưỡng cán bộ. Những nội dung cốt lõi về đường lối đổi mới tại Đại hội Đảng VI và VII đã được chuyển tải tương đối thành công vào bộ tài liệu giảng dạy của Trường.

Để triển khai hiệu quả việc sử dụng bộ tài liệu trong công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ và tiếp tục nâng cao chất lượng của các chương trình đào tạo, bồi dưỡng, Trường đã mời các chuyên gia đầu ngành, các cán bộ lãnh đạo ở Trung ương tham gia kết hợp giảng dạy cùng với đội ngũ chuyên gia của Trường. Lãnh đạo Nhà trường và các trường khoa, các giảng viên giỏi đã trực tiếp biên soạn và giảng dạy nhiều chuyên đề quan trọng trong các chương trình. Các chuyên đề như “Con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta dưới ánh sáng Cương lĩnh mới của Đảng”, “Về nền kinh tế nhiều thành phần”, “Về quản lý kinh tế”... theo tinh thần đổi mới của Đại hội VI, VII đã được bổ sung vào chương trình và Ban Khoa học Nhà trường đã biên tập, in ấn phục vụ công tác giảng dạy, nghiên cứu.

Các lớp học và tài liệu giảng dạy được thực hiện trong thời kỳ này đã đánh dấu bước tiến bộ vượt bậc trong việc đổi mới chương trình giảng dạy, bồi dưỡng cán bộ của Trường. Các nội dung giảng dạy, bồi dưỡng đều quán triệt sâu sắc những nội dung cơ bản cần kiên định trong lúc cách mạng chuyển giai đoạn. Cụ thể:

Một là, kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định con

đường độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

Hai là, kiên định đường lối đổi mới, nhất là thực hiện nền kinh tế nhiều thành phần có sự quản lý của Nhà nước...

Ba là, kiên định tư tưởng “lấy dân làm gốc”, phát huy vai trò Nhà nước của dân, do dân và vì dân; phát huy vai trò của các tổ chức xã hội trong đổi mới.

Bốn là, kiên định sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam trong đổi mới, xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc xã hội chủ nghĩa.

Nhờ đó mà Nhà trường đã phát triển một cách vững vàng, từng bước đi lên theo kịp sự tiến bộ chung của đất nước.

4. Về xây dựng cơ sở vật chất, tạo điều kiện ăn ở cho cán bộ, học viên

Trong điều kiện của chế độ bao cấp và việc hợp nhất các trường, điều kiện vật chất, nơi ăn chốn ở của cán bộ và học viên vô cùng khó khăn. Tại cơ sở chính của Trường, nhà cửa hư hỏng, chỗ ở của học viên biến thành chỗ ở của các gia đình cán bộ; nước ngập lụt thường xuyên, thậm chí khi mưa to phải công nhau qua chỗ lầy lội để đến phòng làm việc...

Trước tình hình đó, Ban Giám hiệu Nhà trường đã xin phép Ban Tài chính quản trị Trung ương và được phép của cấp trên, “giải toả” các gia đình ở khu vực Thanh Xuân đến ở các căn nhà cấp 4 ở 198 Tây Sơn và xin phép Ban Tài chính quản trị Trung ương cho các gia đình cán bộ *muợn* đất xung quanh Trường và hỗ trợ mỗi gia đình 1.500.000 đồng để tạm dựng các căn nhà cấp 4 bao bọc xung quanh Trường, vừa *bảo vệ* Trường, vừa có chỗ ăn ở để yên tâm làm việc. Nhờ đó giải phóng được các phòng học trong khuôn viên Trường... (*xem tiếp trang 10*)

...để học viên có đủ chỗ ăn ở và học tập. Nhà trường đã tập trung vào việc thoát nước để tránh ngập lụt; động viên các gia đình tăng gia sản xuất như trồng rau, nuôi lợn, gia công hàng len sợi... để cải thiện cuộc sống. Với trách nhiệm và cũng không có con đường nào khác, Ban Lãnh đạo Trường phải làm và đã làm được một công việc cấp bách để *tự cứu lấy mình*, thực hiện được nhiệm vụ chính trị mà cấp trên giao cho thời kỳ những năm 90 của thế kỷ XX.

Nhìn lại những năm 80 - 90 của thế kỷ XX, lúc Trường Nguyễn Ái Quốc Khu vực I mới hình thành và phát triển, đảm đương nhiệm vụ của Trường Đảng cao cấp khu vực phía Bắc, những người cán bộ, nhân viên của Trường thời kỳ đó có thể tự hào về những đóng góp nhỏ bé vào công cuộc xây dựng Trường. Chắc chắn rằng thế hệ hiện nay, cả cán bộ lãnh đạo, cán bộ giảng dạy, nhân viên của Trường sẽ tiến bước vượt bậc, vượt xa những việc mà các thế hệ đi trước đã làm để xây dựng Học viện Chính trị Khu vực I ngày càng phát triển tiến bộ, đóng góp xứng đáng vào sự nghiệp đào tạo, bồi dưỡng cán bộ của Đảng và Nhà nước.■